



Keskisuomalainen hevostalous nyt ja tulevaisuudessa

Case: Jyvässeutu

Alisa Nyberg

Opinnäytetyö, AMK

2023

Maaseutuelinkeinot

Alisa Nyberg

Keskisuomalainen hevostalous nyt ja tulevaisuudessa. Case Jyvässeutu.

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Tammikuu 2024, 38 sivua.

Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Hevosala Suomessa ja Keski-Suomessa on ollut jo pidemmän aikaan kasvava ala. Millaiselle ala näyttää yrittäjien ja alalla toimivien sidosryhmien näkökulmasta, nyt ja tulevaisuudessa Keski-Suomen alueella? Tavoitteena oli selvittää Keski-Suomen alueen hevostalouden tilanne haastattelemalla yrittäjiä ja sidosryhmiä. Toimeksiantajana toimi ProAgraria Keski-Suomi.

Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla tutkittiin kokonaisvaltaisesti hevosalan tilannetta Keski-Suomen alueella. Haastatteluita tehtiin kymmenelle henkilölle. Haastatteluiden pohjalta tutkittiin ja selvitettiin alan nykytilannetta ja tulevaisuuden suuntaa yrittäjien näkökulmasta.

Haastatteluiden perusteella selvisi, että hevosala on tällä hetkellä taitepisteessä. Alan kasvu on hidastunut ja kääntynyt jopa laskuun. Yrittäjät näkivät alan tulevaisuuden tästä huolimatta hyvänä ja uskoivat alan selviävän notkahduksesta, kunhan hankalasta taloustilanteesta päästään pois. Sidosryhmät olivat hyvin samoilla kannoilla yrittäjien kanssa näkemyksissään ja yrittäjien hankala taloudellinen tilanne oli huomattu rahoittajien suunnalla.

Johtopäätöksenä ala nähtiin kokonaisuudessaan positiivisena, mutta alan noususuhdanteinen tulevaisuus vaatii harrastajilta ja alalla toimivilta yrittäjiltä paljon panostusta ja työtä tulevina vuosina. Lisätutkimuksia aiheeseen tarvittaisiin tulevaisuudessa lisää.

Avainsanat (asiasanat)

Hevostalous. Keski-Suomi.

Alisa Nyberg

Central Finland's equestrian economics now and in the future. Case Jyvässeutu.

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, January 2024, 38 pages.

Bachelor of Natural Resources. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

The horse industry in Finland and Central Finland has been a growing sector for a long time. What does the industry look like from the point of view of entrepreneurs and stakeholders operating in the industry, now and in the future in Central Finland? The goal was to find out the situation of horse industry in Central Finland by interviewing entrepreneurs and stakeholders. The consigner company was ProAgria Central Finland.

With the help of a qualitative research method, the status of the horse industry in Central Finland was comprehensively studied. Interviews were conducted with ten people. Based on these interviews, the current situation and future direction of the industry from the entrepreneurs' point of view were investigated and clarified.

Based on the interviews, it became clear that the horse industry is currently at a tipping point. The growth of the industry has slowed down and slightly turned to a decline. Despite this, the entrepreneurs saw the future of the industry bright and believed that the industry would survive the downturn, as long as the difficult economic times would be overcome. The stakeholders were very much on the same side as the entrepreneurs in their views, and the difficult financial situation of the entrepreneurs had been already noticed by the financiers.

As a conclusion, the industry as a whole was seen as positive, but the booming future of the industry requires a lot of effort and work from enthusiasts and entrepreneurs operating in the field in the coming years. More research on the topic would be needed in the future.

Keywords/tags (subjects)

Horse industry, Central Finland

Sisältö

| | | |
|----------|--|-----------|
| 1 | Johdanto | 6 |
| 1.1 | Opinnäytetyön tausta, tavoitteet ja rajaukset..... | 6 |
| 1.2 | ProAgria Keski-Suomi | 7 |
| 2 | Hevosala Suomessa | 7 |
| 2.1 | Historia | 7 |
| 2.2 | Nykypäivänä | 8 |
| 2.3 | Keski-Suomi | 9 |
| 2.4 | Hevosten määrä henkilöä kohden | 9 |
| 2.5 | Hevosten määrät Suomessa..... | 12 |
| 2.6 | Hevosalan yritykset Suomessa | 13 |
| 2.7 | Hevosalan keskeisiä toimijoita Suomessa..... | 14 |
| 2.7.1 | Suomen Hippos..... | 14 |
| 2.7.2 | Hevosjalostusliitot | 14 |
| 2.7.3 | Suomen ratsastajainliitto..... | 15 |
| 2.8 | Hevosalan vaikuttavuus | 15 |
| 2.8.1 | Koko Suomi | 15 |
| 2.8.2 | Keski-Suomi..... | 17 |
| 2.9 | Ympäristönsuojelu ja energiatehokkuus hevosalleilla | 18 |
| 2.9.1 | Ruokinta..... | 19 |
| 2.9.2 | Lantahuolto..... | 19 |
| 2.9.3 | Energian kulutus | 20 |
| 3 | Toteutus..... | 20 |
| 3.1 | Menetelmät..... | 20 |
| 3.2 | Aineiston keruu ja kuvaus | 21 |
| 3.3 | Eettisyys..... | 21 |
| 4 | Haastattelut ja tulosten analysointi..... | 22 |
| 4.1 | Sidosryhmien haastattelut | 22 |
| 4.1.1 | Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus..... | 22 |
| 4.1.2 | OP Keski-Suomi | 23 |
| 4.1.3 | Hankkija | 24 |
| 4.1.4 | Killerin hevosurheilukeskus | 26 |
| 4.1.5 | ProAgria | 27 |
| 4.2 | Yrittäjä haastattelut | 27 |
| 4.2.1 | Kannattavuus ja kysyntä | 27 |

| | | |
|----------|--|-----------|
| 4.2.2 | Asiakkaat ja asiakkaiden ostokäyttäytyminen..... | 29 |
| 4.2.3 | Alan tulevaisuus yrittäjän näkökulmasta..... | 29 |
| 4.2.4 | Investoinnit | 30 |
| 4.2.5 | Kestävä kehitys | 30 |
| 4.3 | Tulosten yhteenveto | 31 |
| 5 | Pohdinta..... | 31 |
| | Lähteet | 34 |
| | Liitteet | 38 |
| | Liite 1. Kysymyksiä yrittäjille | 38 |
| | Liite 2. Kysymyksiä sidosryhmille | 38 |

Taulukot

| | |
|---|----|
| Taulukko 1. Hevosten määrä tuhatta henkilöä kohden Euroopan maittain. Vuosi 2015. Lähde: George Arnett, 2015. | 11 |
| Taulukko 2. Hevosten kokonaismäärät Suomessa vuosina 2015–2022. Lähde: Suomen Hippos ry/ Hevostalous lukuina 2021, 2022. | 13 |
| Taulukko 3. Suomessa syntyneet varsat vuosina 2015–2020. Lähde: Suomen Hippos ry (Hevostalous lukuina 2020, 2021.) | 17 |

1 Johdanto

1.1 Opinnäytetyön tausta, tavoitteet ja rajaukset

Lähivuosikymmeninä hevosharrastus on ollut kovassa kasvussa. Hevostalleja on vuonna 2005 ollut 15 000 kpl ja hevosia 64 000 kpl (Lith, 2005). Vuonna 2022 talleja löytyy 16 000 kpl ja hevosia 72 000 kpl (Hevostalous lukuina 2021, 2022, 2). Myös hevosalaan liittyvät yritykset ovat olleet suuressa kasvussa kysynnän vuoksi.

Työn tarkoituksena oli kartoittaa Keski-Suomen alueen ja erityisesti Jyvässeudun alueen hevostalouden nykytilannetta ja tulevaisuuden suuntaa. Työhön ryhdyttiin, sillä suhteessa muihin alueisiin aikaisempaa tietoa hevostalouden tilanteesta on vähän ja selvästi selvitystyötä alalle kaivattiin. Samankaltaisia selvityksiä löytyy muista maakunnasta, mutta Keski-Suomesta ei. Hevosala Keski-Suomessa on tärkeä ja perinteinen ala.

Tutkimuskysymykset työssä ovat: Millainen hevosala Keski-Suomessa on tänä päivänä? Mihin palveluihin ala on suuntaamassa alueella? Millainen on hevosalan tulevaisuus Jyvässeudulla?

Työn päätavoitteena oli auttaa yrityksiä pohtimaan mahdollisuutta menestyä alalla ja tuoda tietoisuutta alueen hevostalouden tilanteesta yrittäjien ja sidosryhmien näkökulmista. Tavoitteena oli haastatella alueella toimivia yrittäjiä, jotta saataisiin näkökulmaa alueen tilanteesta yrittäjien silmin. Haastateltavaksi haluttiin ottaa myös sidosryhmiä, koska näin alan tilanteeseen ja yrittäjien taloustilanteeseen saadaan laajempaa näkökulmaa. Haastattelujen pohjalta koottiin laajempi selvitys alueen nykytilanteen- ja tulevaisuuden kuvaan.

Työssä rajattiin Keski-Suomi työn tutkinta alueeksi. Erikoiskohde alueena työssä käsitellään Jyvässeudun aluetta, koska Jyvässeutu on Keski-Suomessa isoin kunta ja hevostalous alueella keskittyy suurelta osin Jyvässeudun alueelle. Keski-Suomen alueen todettiin olevan hyvin laaja, joten tämä tarkennus oli tarpeellinen, koska Jyvässeudun alueen ja jonkin pienemmän kauempana sijaitsevan alueen hevostalous ei ole samanlaisessa tilassa.

Työtä rajattiin myös haastattelujen suhteen, koska haastatteluja kerettiin opinnäytetyön laajuuden antamissa puitteissa tekemään kymmenelle henkilölle. Tämä haastateltava ryhmä pyrittiin miettimään niin, että saadaan näkökantaa hevosalan eri osa-alueilta. Lisäksi teoriapohjaan saatua tietoa ja pohjustusta kerättiin haastatteleamalla alueen hevosjalostusliiton toiminnanjohtajaa.

1.2 ProAgria Keski-Suomi

ProAgria Keski-Suomi toimi tämän opinnäytetyön toimeksiantajana. ProAgria Keski-Suomi on osa valtakunnallista maatalousalan asiantuntijaverkostoa, joka tarjoaa palvelujaan maakunnan maataloilille ja maaseudun yrittäjille (ProAgria Keski-Suomi, 2023). ProAgria omilla nettisivuillaan kertoo näin: ”ProAgria Keski-Suomi palvelee maatiloja ja maaseudun yrityksiä tuotannon, talouden ja johtamisen kysymyksissä. Hanketoiminta on osa ProAgrian toimintaa” (ProAgria Keski-Suomi, 2023).

ProAgrialla työskentelee alan asiantuntijoita ympäri maan ja Keski-Suomen alueelta toimipaikkoja löytyy Jyväskylästä, Hankasalmeelta, Saarijärveltä ja Viitasaareltä. Olennaista Keski-Suomen alueella toiminnassa on myös maa- ja kotitalousnaisten palvelukokonaisuudet. ProAgria on olennaisesti mukana alueen kehittämisessä ja toiminnassa.

ProAgrialta löytyy palveluita laajasti hevosalan yrittäjille ja harrastajille. ProAgrialta löytyy hevosiin liittyen neuvontaa, rakennussuunnittelua, ympäristön suojeluun liittyvää asiantuntijuutta, investointi-, taloudensuunnittelu-, seuranta-, yritysten perustamisen- ja kiinteistöjen arviointiapua. Lisäksi tilipalvelut ja kirjanpito hoituu ProAgrian kautta tarvittaessa. Ympäristökorvaus asioissa avustus ja niiden suunnitelmat kuuluvat myös heidän palveluntarjontaansa. ProAgria järjestää Suomen laajuisesti erilaisia hevosiin liittyviä hankkeita, projekteja, koulutuksia, kehittämishankkeita ja pienryhmätoimintaa. (Teppinen, 2023.)

2 Hevosala Suomessa

2.1 Historia

Suomalainen hevonen tunnetaan jo tuhannen vuoden ajalta, mutta suomenhevosia on alettu kantakirjaamaan vasta vuonna 1907. Suomenhevonen on ollut isossa osassa Suomen historiaa ja sotia.

Suomenhevosta on käytetty sodissa muonan-, ammusten-, haavoittuneiden ja kuolleiden kuljettamisessa. Suomenhevonen oli helppo ja nopea kulkuväline välillä tiettömässä maastossa. Sotien jälkeen suomenhevosta käytettiin maataloustöissä ja jälleenrakentamisessa. 1960-luvulla maatalous koneistui, tällöin suomenhevoscanta romahti. Suomenhevosia käytettiin tästä eteenpäin enemmän harrastuksena kuin työvälineenä. (Historia, n.d.)

Hevosten määrä on ollut nousussa jo pitkään. 30 vuoden aikana hevosten määrä Suomessa on noussut 140 % verran. Vuonna 1980 hevosten määrä Suomessa on ollut vain 31 500. (Laitinen, Mäki-Tuuri (toim.), 2014, 11.)

2.2 Nykypäivänä

Hevosala toimialana, tarjoaa niin työ- kuin harrastusmahdollisuuksia. Talleja Suomesta löytyy noin 16 000 ja työntekijöitä alalla on yli 15 000. Hevosia Suomessa on 74 000 yksilöä. (Hevostalous lukuina 2021, 2022.) Hevosten omistajia Suomessa on 35 000 (Hevosalan yrittäjyys, n.d). Keski-Suomessa hevosalalla on todella pitkät perinteet, vankka harrastajien kanta sekä kysyntä ja tarjonta kohtaa kohtuullisen hyvin. Ala ei ole ainakaan pienenemään päin Keski-Suomessa. (Kankainen, 2023.)

Hevosalan välilliset vaikutukset ovat merkittävät. Tärkeimpinä esimerkkeinä monipuolisten palvelujentarjonta, rehu-, rakentamis- ja varustekauppa. Hevosalan rooli muuttuu koko ajan yhteiskunnan muutosten myötä. Nykyään ajatellaan hevosen hyödyntämistä esimerkiksi hyvinvoinnin edistäjänä kuntoutus-, matkailu- ja virkistyspalveluina. (Hevostalous lukuina 2021, 2022.)

Samalla kun hevosala on kasvanut vuosien saatossa, on hevoset siirtyneet maaseudulta yhä lähemmäksi kaupunkeja taajamiin ja asumiskeskuksiin, ihmisten liikkeiden mukana. Hevosten määrän lisääntymisen vuoksi on ennustettu, että hevosia tulisi Suomessa olemaan vuoteen 2030 mennessä lähemmäs 90 000 kappaletta. Hevosten omistajille hevoset ovat yleisesti harrastus sekä elämäntapa. Hevostallien toiminnan voi perustaa yrityspohjalle tai vain harrastuksena. Maatilalla hevostoiminta voi olla sivu- tai pääsuuntana. (Hevostalous Suomessa, n.d.)

Hevosala Suomessa auttaa ylläpitämään luonnon monimuotoisuutta. Tutkimusten mukaan hevonen auttaa säilyttämään luonnossa uhanalaisia lajeja jopa 38 lajin verran. Hevostalous auttaa myös

hiilensidonnassa, sillä hevosille viljeltävän rehunurmen kautta hiilensidonta lisääntyy. Myös hevosten laiduntaminen nähdään positiivisena asiana hiilensidonnan kannalta. (Selvitys: Hevosalan arvo yhteiskunnalle satoja miljoonia euroja vuodessa, 2023.)

Ratsastusseuroja vuonna 2022 on ollut yhteensä 496 kappaletta. Jäseniä ratsastusseuroihin on kuulunut kyseisenä vuonna 39 264 henkilöä. Seurojen ikähaarukka harrastajissa on ollut senioreiden osalta 63 % ja junioreiden osalta 37 %. 95 % seuraan kuuluvista on ollut naisia ja vain 5 % miehiä. Ratsastajainliiton jäsentalleihin on kuulunut vuoden 2022 loppuun mennessä yhteensä 334 tallia. (Ratsastuksen tunnuslukuja, n.d.)

2.3 Keski-Suomi

Keski-Suomessa ratsastusseuroja on vuoden 2022 loppuun mennessä ollut yhteensä 18 kappaletta. Jäseniä näihin seuroihin on kuulunut yhteensä 1388 henkilöä. Määrä verrattuna koko Suomen osuuteen jäsenien suhteen on 3,5 % ja on pienin osuus koko Suomen mittakaavassa. Jäsentalleja Keski-Suomesta löytyi vuoden 2022 loppuun mennessä 20 kappaletta. (Ratsastuksen tunnuslukuja, n.d.)

Hevostalous on Keski-Suomen alueella ehdottoman tärkeä ala. Alalla on merkittävä työllistävä vaikutus. Ala työllistää myös osa-aikaisesti merkittävän suuren määrän ihmisiä. Ala on suuressa osassa elävöittämässä maaseutua, hevosalalla mahdollisuuksia on niin harrastus- kuin viriketoimintaan. Hevosharrastusta on runsaasti tarjolla myös nuorille. Nuoret oppivat hevosten kanssa toimimaan vastuullisesti, joka kantaa hyvää siementä myös tulevaisuudelle. (Kankainen, 2023.)

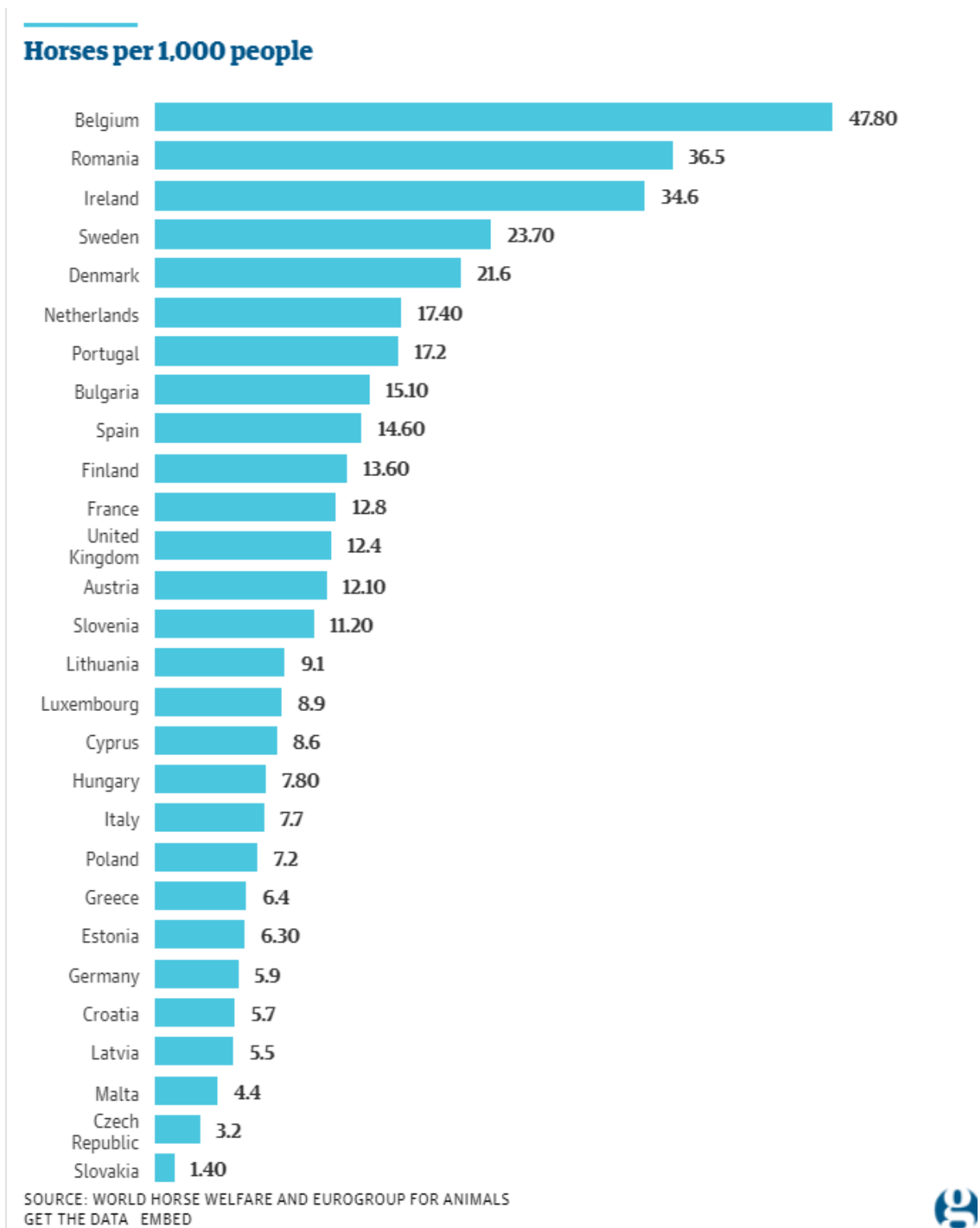
Keski-Suomessa hevosalalla on todella pitkät perinteet, vankka harrastajien kanta sekä kysyntä ja tarjonta kohtaa kohtuullisen hyvin. Alueelta löytyvällä Laukaan hevosklinikalla on valtakunnallinen vaikutus, klinikalla käy asiakkaita paljon myös Keski-Suomen ulkopuolelta. (Kankainen, 2023.)

2.4 Hevosten määrä henkilöä kohden

Suomessa hevosia on tuhatta ihmistä kohden vuonna 2015 ollut 13,6 kappaletta (George Arnett, 2015). Luku on Euroopan mittakaavassa keskivertoa. Tarkemmin lukuja voi tarkastella alla olevasta taulukosta (Taulukko 1). Uudempaa tietoa lukujen kehityksestä on vaikea löytää.

Suurin luku on Belgiassa, jossa tuhatta ihmistä kohden on melkein 50 hevosta. Muutamissa maissa, joissa hevosia on paljon ihmisiin verrattuna, on myös kymmeniä hevosia tuhatta henkilöä kohden. Keskiverto lukuna on 10–20 hevosta tuhatta ihmistä kohden. Alle 10 hevosta tuhatta ihmistä kohden, maita löytyy myös useita. (George Arnett, 2015.)

Taulukko 1. Hevosten määrä tuhatta henkilöä kohden Euroopan maittain. Vuosi 2015. Lähde: George Arnett, 2015.



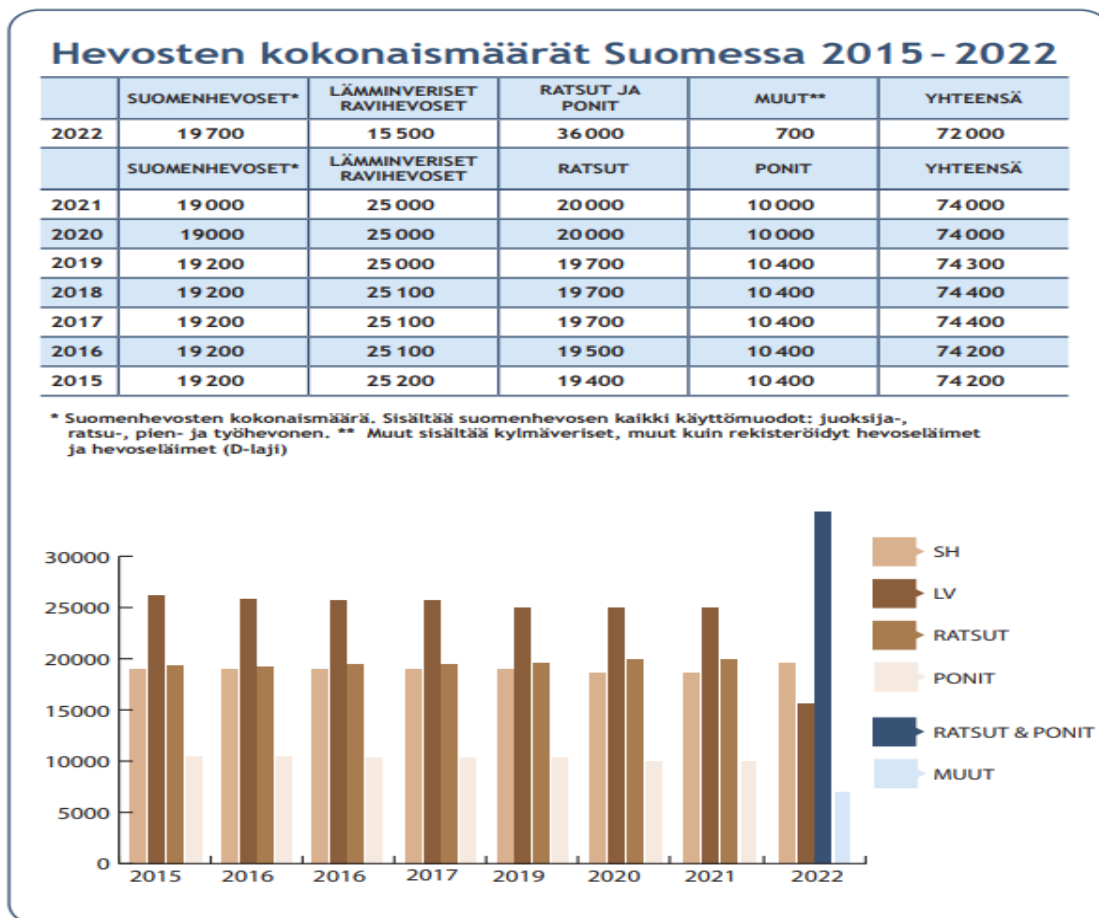
2.5 Hevosten määrät Suomessa

Hevosala on ollut kasvussa ja suuressa suosiossa jo pidempään. Ylen uutisessa vuodelta 2015, on uutisoitu hevosalan olevan kuitenkin taitepisteessä lähiaikoina (Koski & Rautanen, 2015). Uutisesta kävi ilmi, että hevosala on ollut kasvussa jo parin vuosikymmenen ajan jo vuonna 2015. Uutisessa on haastateltu ProAgria Etelä-Pohjanmaan yritysasiantuntijaa, Kari Kallioniemeä, joka kertoo jo vuonna 2015 ”markkinoiden olevan kyllästymässä” (Koski & Rautanen, 2015).

Hevostalous lukuina 2022 (Hevostalous lukuina 2021, 2022) teoksesta, käy ilmi, että hevosten määrässä on vuonna 2022 ollut selkeää laskua, jota ei ole ollut havaittavissa alalla pitkään aikaan ennen tätä. Tästä voisi päätellä, että Ylen uutisessa (Koski & Rautanen, 2015) mainittu taitepiste on tullut nyt hevosalalle Suomessa.

Taulukon 2 mukaan, suomenhevosten määrä on vielä ollut kasvussa. Lämminveristen ravureiden ja kaikkien muiden hevosten ja hevoseläinten luvut ovat laskeneet. Kokonaismäärä on laskenut vuodesta 2021, 2000 hevosella. Tällaista määrän laskua ei ole taulukosta havaittavissa aikaisempina vuosina. Joitakin sadan hevosen heittoja suuntaan ja toiseen taulukon kokonaismäärästä käy ilmi muina vuosina.

Taulukko 2. Hevosten kokonaismäärät Suomessa vuosina 2015–2022. Lähde: Suomen Hippos ry/ Hevostalous lukuina 2021, 2022.



2.6 Hevosalan yritykset Suomessa

Hevosalan yrittäjyys luetaan nykyään vapaa-ajan palveluiden tuottamiseen. Osa- tai kokoaikaisia hevosalan yrittäjiä Suomesta löytyy noin 3000. Yritykset ovat pääsääntöisesti pienyrityksiä, joissa toiminnan vastuu on yrittäjällä tai yrittäjäpariskunnalla. Arvioiden mukaan jo 6–8 hevosta työllistää yhden työntekijän tallitöiden muodossa. Suuresti työllisyyttä luo alalla myös välilliset palvelut, kuten kuivikkeiden, ostorehujen, varusteiden myynti sekä eläinlääkäri- ja kengityspalvelut. (Hevosalan yrittäjyys, n.d.)

Palkattuja työntekijöitä löytyy keskimäärin joka neljänneltä yrittäjän pyörittämältä tallilta. Isoimmat tallit voivat työllistää parhaimmillaan jopa kymmeniä työntekijöitä. Noin 20 hevosen tai ponin

tallipaikka yrityksen liikevaihto pyörii vuosittain noin 100 000 euron luokassa. Hyvillä paikoilla, kuten kasvukeskuksissa sijaitsevat tallit voivat olla liikevaihdoltaan 20–30 % suurempia. Liikevaihto vaihtelee suuresti maantieteellisen alueen, toiminnan laajuuden ja toimintamuodon mukaan. Nykypäivänä yritysten keskeinen osa liikevaihtoa on kestävä kehitys. (Hevosalan yrittäjyys, n.d.)

Hevosten ylläpitoon lukeutuvat kustannukset luovat suuria alueellisia talousvaikutuksia. Työllistävyyksivaikutus Suomessa hevosallalla on lähestulkoon samaa luokkaa kuin, mitä Lapin matkailukin. Tämä laskennallisesti tarkoittaa noin 6500 henkilötyövuotta. (Selvitys: Hevosalan arvo yhteiskunnalle satoja miljoonia euroja vuodessa, 2023.)

2.7 Hevosalan keskeisiä toimijoita Suomessa

2.7.1 Suomen Hippos

Hippos on Suomen mittakaavan keskusjärjestö hevoskasvatuksessa ja raviurheilussa. Hippokseen kuuluu 129 jäsenjärjestöä. Hippos ylläpitää rekisteriä ja kantakirjaa Suomessa kasvatettavista hevosroduista. Lisäksi se valvoo ja johtaa Suomen ravikilpailutoimintaa. Nämä ovat järjestön tärkeimmät tehtävät. (Suomen Hippos Ry, n.d.)

Hippoksen ylläpitämä rekisteri eli Heppa-järjestelmä, pitää sisällään tiedot Suomeen rekisteröidyistä hevosista, hevosnäyttelyistä ja ravikilpailuista. Rekisterin avulla ylläpidetään myös tietoa kuhunkin hevoseen sidonnaisten ihmisten tietoja. (Tervetuloa Heppa-järjestelmään, 2023.)

2.7.2 Hevosjalostusliitot

Hevosjalostusliitot ovat Suomessa toimivia alueellisia Suomen Hippoksen alaisuudessa toimivia itsenäisiä organisaatioita. Suomen alueelta hevosjalostusliittoja löytyy yhteensä 16 kappaletta. Liittojen tärkeänä tehtävänä on hoitaa alueensa viranomaistehtäviä, kuten varsojen ja tuontihevosten tunnistaminen, oriiden astutus- ja tammojen varsomistilastojen kerääminen. Lisäksi liitot järjestävät alueillaan esimerkiksi ajolupakursseja, koulutuksia ja toimivat neuvoina yleisesti hevosalan asioissa. (Hevosjalostusliitot, n.d.)

2.7.3 Suomen ratsastajainliitto

Suomen ratsastajainliitto eli SRL on suomalaisen ratsastusurheilun keskusjärjestö, joka toimii kaikkien lajien harrastajien etujärjestönä. Keskeisenä tehtävänä liitolla on taata hevosen hyvinvointi kaikissa harrastamis- ja urheilutoiminnassa. SRL:n toimintaan kuuluu kehittää ja edistää lajien yleisenä urheilun- ja liikuntamuotona sekä järjestää kilpailuita, kehittää ratsastuksen opetusta ja valmennusta. SRL on toiminut vuodesta 1920 asti, jolloin se on perustettu. SRL on jakanut Suomen kahdeksaan eri alueeseen, joissa toimii liiton alaisuudessa toimivat aluejaostot. (Organisaatio, n.d.)

2.8 Hevosalan vaikuttavuus

2.8.1 Koko Suomi

Vuoden 2023 helmikuussa on valmistunut hevosalan vaikuttavuusanalyysi. Analyysissä on tutkittu syvemmin vaikutuksia niin sosiaali-, talous- kuin ympäristöpuolelle. (Selvitys: Hevosalan arvo yhteiskunnalle satoja miljoonia euroja vuodessa, 2023.)

Analyysissä on tutkimusten perusteella todettu, että hevosharrastus nuorten keskuudessa vähentää syrjäytymisriskiä. Valtiolle pelkästään ratsastusharrastuksesta on laskettu tulevan säästöjä jopa 1,6 miljardia euroa. Kun huomioon otetaan raviurheilu ja tai muutoin hevosharrastukset luku vain kasvaa. Hevosharrastus tuo valtiolle reilusti säästöä myös liikkumattomuuden ehkäisyn muodossa. (Selvitys: Hevosalan arvo yhteiskunnalle satoja miljoonia euroja vuodessa, 2023.)

Sosiaalipedagoginen hevostoiminta tutkitusti sosiaalisen kuntoutuksen muotona ehkäisee syrjäytymistä. Hevostoiminnan myötä esimerkiksi syrjäytymisvaarassa olevat lastensuojelun asiakkaat saavat päiviinsä tekemistä ja sosiaalista kanssakäymistä. Hevonen ei syrji ketään, vaan se luo luottamuksen ihmiseen vertailematta ihmisten ihonväriä, etnisyyttä, ikää tai uskontoa. Vuorovaikutus hevosen kanssa on välitöntä ja sitä kautta ihminen saa riittävyden ja onnistumisen tunteita. (Hevosala vaikuttaa, 2023.)

Hevosala vaikuttaa myös työllistävästi. Hevosala luo omalle alalleen työpaikkoja, mutta myös välillisesti muille aloille. Hevosalan työllisyysvaikutus on laskettu olevan noin 6000–7000 henkilötyövuotta. Yhtä hevosta kohden työllisyysvaikutus on 0,09 henkilötyövuotta. (Saastamoinen, 2018.)

Hevosalan työllistämä työvoima on lähestulkoon kokonaan kotimaista eli työntekijät ovat suomalaisia. Kerrannaisvaikutukset alalla ovat suuret. Hevosala työllistää välillisesti myös muita palveluntuottajia, kuten metsäteollisuutta kuivikkeiden jalostamisessa sivutuotteista ja rehuteollisuutta. Hevosala tuottaa suuret tulot arvolisä-, palkka- ja yritysveroina. Jokainen hevonen Suomessa kuluttaa arviolta 1,6–1,8 euron edestä maataloustuotteita, kuten heinää ja kauraa. Summa on kaksinkertainen verrattuna keskiporto suomalaisen kuluttamaan määrään. (Hevostalous on merkittävä työllistäjä biotalousalalla, 2018.)

Hevonen auttaa myös Suomen maatalousmaan parantamisessa. Suomessa yleisesti hiilen tarve maaperässä on suuri. Hevosille tuotettavan heinän ansiosta maaperän hiilivarastot kasvavat, sillä heinä lisää maaperän hiilipitoisuutta. Lisäksi hevosen lannan käyttö maanparannusaineena lisää maan hiilipitoisuutta. Hevostalouteen viljellyn heinän ansiosta Ruotsi on nousut hiilitaseessa muiden pohjoismaiden edelle. (Hevostalous on merkittävä työllistäjä biotalousalalla, 2018.)

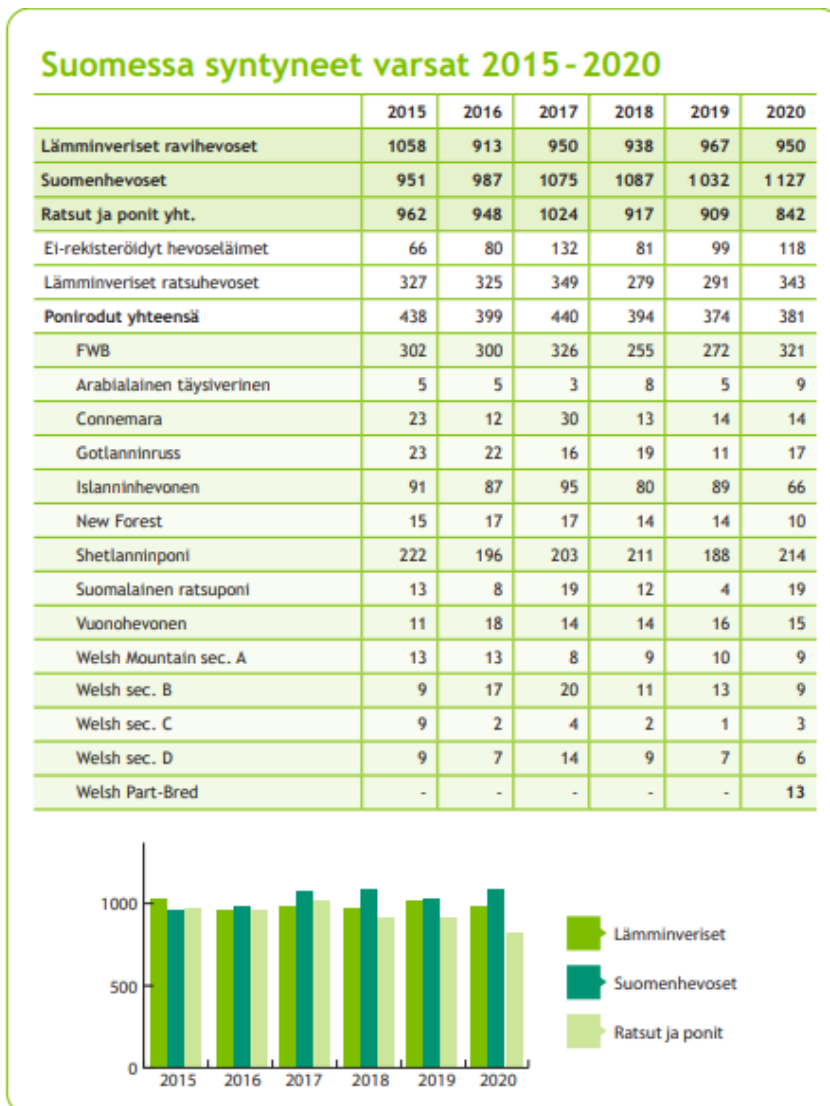
Suomen Hippos, Ratsastajainliiton ja MTK:n teettivät Gaia Consulting Oy:llä vaikuttavuusanalyysin. Tämän mukaan hevosalan rahallinen arvo yhteiskunnalle vuodessa on satoja miljoonia euroja. Tulosten lisäksi tulevat ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset. (Rättyä, 2023.)

Suomessa hevosten vaikutus ulottuu myös luonnon monimuotoisuuteen erityisesti perinnebiotooppien kautta. Arvion mukaan kaikki Suomen perinneympäristöt, kuten kedot, niityt, metsälaitumet ja hakamaat ovat uhanalaisia, koska vaarana kaikissa on umpeen kasvaminen. Suomen eliöläjien uhanalaisista lajeista noin neljännes on riippuvainen perinnebiotoopeista. Perinneympäristöjä on hyvä käyttää eri eläinten, kuten lampaiden, vuohien ja hevosten laiduntamiseen. Eläimet pitävät laitumet avoimena ja ne eivät pääse kasvamaan umpeen. Tällöin uhanalaiset lajit saadaan säilytettyä. Hevosten ansiosta nähdään 38 uhanalaisen lajin säilyvän Suomen luonnossa. (Hevosala vaikuttaa, 2023.)

Suomessa etenkin raviurheilu nähdään tärkeänä osana suomenhevosen rodun säilyttämisessä. Rotu on kulttuurisesti arvokas alkuperäisrotu. Suomenhevosta on tällä hetkellä noin 20 000 kpl ja vuosittain uusia varsoja syntyy noin 1000 kpl. (Hevosala vaikuttaa, 2023.) Suomessa syntyneiden varsojen määriä tarkasteltaessa luku on määrällisesti korkea, muihin Suomessa syntyviin rotuihin

verrattuna. Lämminverisiä varsoja syntyy tavallisesti hieman vähemmän kuin suomenhevosia. (Hevostalous lukuina 2020, 2021.)

Taulukko 3. Suomessa syntyneet varsat vuosina 2015–2020. Lähde: Suomen Hippos ry (Hevostalous lukuina 2020, 2021.)



2.8.2 Keski-Suomi

Keski-Suomessa erityisesti ravihevoset ovat menestyneet kilpailuissa jo kauan erittäin hyvin. Alue edustaa yleisesti noin 5 % suomalaisten hevostalouden kannasta mutta Keski-Suomeen palkintoja tulee tuplasti enemmän kilpailuista. (Kankainen, 2023.)

Hevosia Keski-Suomessa on noin 4600. Hevosten ylläpitokustannukset alueella on vuodessa 17 500 000 euroa, lukuun ei ole laskettu tallipaikkoihin kuluvia menoja. Tämä vaikuttaa bruttokansantuotteeseemme niin, että hevosista aiheutuvat ylläpitokustannukset maakunnassamme on 0,18 % alueen BKT:stä. Luku on Suomen maakunta vertailussa keskiarvoa suurempi. (Hevosala vaikuttaa, 2023.)

Taulukko 4. Hevosalan aluetaloudelliset vaikutukset maakunnittain. Lähde: Hevosala vaikuttaa, 2023.

| Hevosalan aluetaloudelliset vaikutukset maakunnittain | | | | |
|---|-------------------------------|------------------------------------|------------------------|---|
| Maakunnat | Hevosmäärä maakunnittain, kpl | Hevosten ylläpito maakunnittain, € | BKT maakunnittain, € | Hevosten ylläpidon osuus BKT:stä maakunnittain, % |
| Etelä-Pohjanmaa | 4 290 | 16 300 000 | 6 655 000 000 | 0,24 % |
| Kanta-Häme | 3 776 | 14 400 000 | 6 117 000 000 | 0,24 % |
| Etelä-Savo | 2 538 | 9 700 000 | 4 442 000 000 | 0,22 % |
| Keski-Pohjanmaa | 1 363 | 5 200 000 | 2 633 000 000 | 0,20 % |
| Pohjois-Savo | 4 711 | 17 900 000 | 8 984 000 000 | 0,20 % |
| Pohjois-Karjala | 2 773 | 10 600 000 | 5 420 000 000 | 0,20 % |
| Päijät-Häme | 3 021 | 11 500 000 | 6 809 000 000 | 0,17 % |
| Keski-Suomi | 4 599 | 17 500 000 | 9 694 000 000 | 0,18 % |
| Satakunta | 3 517 | 13 400 000 | 8 050 000 000 | 0,17 % |
| Ahvenanmaa | 470 | 1 800 000 | 1 207 000 000 | 0,15 % |
| Etelä-Karjala | 1 853 | 7 100 000 | 4 775 000 000 | 0,15 % |
| Kymenlaakso | 2 612 | 10 000 000 | 6 835 000 000 | 0,15 % |
| Kainuu | 931 | 3 500 000 | 2 503 000 000 | 0,14 % |
| Pohjois-Pohjanmaa | 4 751 | 18 100 000 | 15 166 000 000 | 0,12 % |
| Pirkanmaa | 6 919 | 26 400 000 | 21 127 000 000 | 0,12 % |
| Varsinais-Suomi | 5 871 | 22 400 000 | 19 250 000 000 | 0,12 % |
| Pohjanmaa | 1 942 | 7 400 000 | 7 119 000 000 | 0,10 % |
| Lappi | 1 827 | 7 000 000 | 6 900 000 000 | 0,10 % |
| Uusimaa | 13 433 | 51 200 000 | 94 563 000 000 | 0,05 % |
| Ei ilmoitettua paikkakuntaa | 589 | 2 200 000 | 0 | |
| Total | 71 786 | 273 600 000 | 238 249 000 000 | |

* vuoden 2020 Tilastokeskuksen tilasto: Bruttokansantuote alueittain

2.9 Ympäristönsuojelu ja energiatehokkuus hevostalleilla

Hevostietokeskuksella on parhaillaan menossa, vuoden 2023 loppuun asti, Hevostallien hiilivirrat -niminen hanke, joka kokoaa tietoa ilmastonmuutokseen liittyen hevostalleille ja hevosalan toimijoille. Hankkeen tavoitteena on myös laatia kehittämissuhteita hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi. (Hevostallien hiilivirrat, 2023)

Hevostallien hiilijalanjäljen laskemisesta on tehty tutkimusta myös YAMK opinnäytetyössä, jonka on kirjoittanut Tiina Kuittinen. Kuittinen toteaa johtopäätöksissään, että hevostallien hiilijalan laskeminen ei ole helppoa, tai ainakin vaatisi hyvin paljon tarkkoja tietoja esimerkiksi peltojen maalojeista ja kasveista. (Kuittinen T. 2022.)

2.9.1 Ruokinta

Hevostallien hiilivirrat -hankkeessa on käsitelty hevostalouden eriosa-alueilta olevia aiheita ympäristön kannalta, jotta ympäristön kuormitus saataisiin vähenemään alalla. Ruokinnan kannalta tärkeimmäksi hankkeen materiaaleissa nostetaan hyvä karkearehu, josta on tehty rehuanalyysi. (Ruoki hevosta tarpeen mukaan, 2022.)

Analyysien perusteella ruokinnan pystyy optimoimaan ympäristöystävälliseksi ja tietysti hevosen terveyden kannalta optimaaliseksi. Valkuaisrehu tulisi valita kotimaisista tuotteista, kuten rypsi, härkäpapu tai perunaproteiini. Monesti hevosrehut sisältävät soijaa, mutta soijan tuotannolla on tunnetusti merkittäviä yhteyksiä kasvihuonepäästöjen luomiseen. Liialla ruokkimisella on terveys haittoja hevoselle ja ylimääräisen ruoan vuoksi kulujen nouseminen suotta. (Ruoki hevosta tarpeen mukaan, 2022.)

Suuressa osassa hevostallien arkea on rehut. Rehujen tuottamiseen, käyttöön ja niiden kuljetukseen lukeutuu paljon ympäristöhaittoja. Kuittinen toteaaakin, että nykyisin tallien ongelmana ei ole rehujen pilaantuminen ja näin hiilijalanjäljen muodostuminen vaan suurin osa rehujen hiilijalanjäljestä tutkimuksen mukaan, tulee rehujen pitkistä kuljetusmatkoista. Rehujen hankinnassa kannattaakin pitää huolta, että rehut ovat kotimaisia tai vähintäänkin pohjoismaissa tuotettuja. (Kuittinen T. 2022.)

2.9.2 Lantahuolto

Kuittinen kertoo tutkimuksessa selvinneen, että tallien ympäristöystävällisyyteen lantahuollossa vaikuttaa paljon kuivike valinta. Turve on hyvä ammoniakkin sitoja ja se myös käy maanparannusaineksi pelloille sellaisenaan ilman kompostoimista. Kuittinen toteaa pohdinnoissaan kuivike valin-

nan vaikuttavan kuivikkeen käyttömäärään ja näin myös siihen paljonko kuiviketta kuluu, osa kuivikkeista, kun ei ole yhtä tehokkaita sitomaan kosteutta itseensä ja näin lisää kuivikkeiden käyttömäärää. (Kuittinen T. 2022).

Hevosten lantahuoltoon on tarkat lakien määrittelemät säädökset. Lantala tulee olla tiivispohjainen ja katettu, jotta nesteitä ei pääse luontoon. Lantala tulee mitoittaa ohjeiden mukaisiksi hevostalteen määrän mukaan. (Lannan varastointi hevosstallailla, 2018.) Myös hevosten lannan levittämiseen pelloille on omat säädökset, joita tulee noudattaa. Lantaa levitetään pellolle sulan maan aikaan ja huomioiden nitraattiasetuksen säädökset. (Hevostenlannan levittäminen pellolle, 2023.)

2.9.3 Energian kulutus

Molemmat, Kuittinen (Kuittinen T. 2022) että Hevostallien hiilivirrat -hanke (Airaksinen S. 2022) on pohtineet sähkön ja veden kulutusta talleilla. Kuittinen on selvittänyt tutkimuksessaan, että nykyään hevosstalleilla on hyvin otettu sähkön kulutus huomioon, valaisimia on esimerkiksi vaihdettu energiatehokkaampaan led-valaisimeen ja ilmastoinnit ovat säädettäviä.

Hevostallien hiilivirrat -hanke (Airaksinen S. 2022) on myös kiinnittänyt huomiota lämmitysjärjestelmien vaihdon ja muutoinkin rakennuksen eristämisen huomioimisen osana sähkön säästöä. Hevostallien hiilivirrat -hanke (Airaksinen S. 2022) nostaa esille myös tallin sisälämpötilan, veden lämpötilan ja niiden optimoimisen varsinkin talvipakkasilla.

3 Toteutus

3.1 Menetelmät

Työ on laadullinen- eli kvalitatiivinen tutkimus, joka on tieteellinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkittavan kohteen merkitystä kokonaisvaltaisesti, laadun ja omanaisuuksien kautta. (Laadullinen tutkimus, 2021.) Laadullinen tutkimus sopii tähän työhön, sillä aihetta tutkitaan kokonaisvaltaisesti ilman numeroita ja laskelmia. Keski-Suomen hevosstallaista analysoidaan aineiston perusteella alan tilannetta nyt ja tulevaisuudessa.

Aineistonkeruumenetelmänä työssä on haastattelut. Haastattelu sopii työn aineistonkeruumenetelmäksi, koska tarkoituksena on kerätä yrittäjiltä ja sidosryhmiltä tietoa heidän kokemuksensa ja käsityksensä pohjalta (Haastattelut, 2021). Haastattelu on laadulliselle tutkimukselle yleisin aineistonkeruumenetelmä Suomessa (Eskola & Suoranta 2008, 85). Haastattelujen jälkeen pohditaan haastatteluiden pohjalta kokonaisvaltaisesti alan tilannetta Keski-Suomessa.

3.2 Aineiston keruu ja kuvaus

Työn keskeisenä tavoitteena oli haastatella alueen hevosalan sidosryhmiä ja yrittäjiä selvittää alan nykytilannetta ja tulevaisuudenkuvaa. Haastattelussa tietoja haluttiin alan kannattavuudesta, ihmisten halusta ostaa palveluita, yrittäjien näkemystä alasta yrittäjän silmin, rahoituksen mahdollisuudesta sekä rahoittajien kantaa hevosalasta.

Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina. Haastattelut järjestettiin kasvotusten tai teamsilla. Varasuunnitelmana oli tarvittaessa toteuttaa haastattelu sähköpostilla, mutta työssä saatiin haastattelut järjestettyä hyvin tavanomaiseen tapaan.

Opinnäytetyön laajuuden vuoksi työtä rajattiin Jyvässeudun yrittäjiin ja sidosryhmiin. Työssä Jyvässeutuun katsottiin kuuluvaksi Jyväskylä, Laukaa, Muurame, Uurainen ja Petäjävesi. Keski-Suomi on maantieteellisesti laaja alue, jonka keskipisteenä Jyväskylä isoimpana kaupunkina on. Tämän vuoksi haastateltavia otettiin nimenomaan Jyvässeudun alueelta. Haastateltavat ovat mahdollisimman monipuolisesti hevosalalta valittuja toimijoita. Haastateltavien määrä rajattiin opinnäytetyöhön sopivaksi määräksi, joka valittiin olevan 10 henkilöä.

Tutkimuskysymykset työssä ovat: Millainen hevosala Keski-Suomessa on tänä päivänä? Mihin palveluihin ala on suuntaamassa alueella? Millainen on hevosalan tulevaisuus Jyvässeudulla?

3.3 Eettisyys

Työssä haastatteluiden materiaali on vain työn laatijan käytössä. Työssä käsitellään yrittäjien haastatteluiden perusteella saatuja tietoja niin, että työn perusteella ei yrittäjää pysty yhdistämään sanomisiinsa. Työn raportissa ei tuoda siis suoraan julki kenen yrittäjän mielipide mikäkin asia on,

vaan tietoja tuodaan julki kokonaisvaltaisesti. Sidosryhmien haastateltavien henkilöllisyyttä ei suoraan ole työssä piilotettu. Työtä tarkastellaan ulkopuolisen silmin ja en tuo omia olettamia tai mielipiteitä työn lopputulokseen mukaan. Haastattelu materiaali käsitellään objektiivisesti.

Työssä ei käytetty nauhoittamista haastatteluissa. Ilman nauhoitusta taataan haastateltavien totuuden mukainen ja hienostelemattomat vastaukset. Haastattelun nauhoittaminen voisi olla myös positiivinen asia, tutkimuksen tekijän kannalta, kun voisi kuunnella jälkikäteen haastattelu tilanteet uudelleen. Ilman nauhoittamista haastattelusta saatiin paremmin realistiset vastaukset, sillä haastateltavat eivät jännitä nauhoitusta, joten puhe on luontevampaa ja keskustelu vapaampaa.

4 Haastattelut ja tulosten analysointi

Haastatteluja tehtiin viidelle sidosryhmän toimijalle ja viidelle yrittäjälle. Sidosryhmistä ProAgrian edustajan haastattelu toteutettiin yleisesti koko Suomen osalta keskusteltuna ja muiden haastateltavien kohdalla aiheena oli Jyvässeutu. Haastattelut tapahtuivat etukäteen mietittyjen kysymysten pohjalta. Sidosryhmille ja yrittäjille oli erikseen omat kysymykset, jotka osittain olivat samoja tai samankaltaisia keskenään, jotta tietynlaista keskenään vertailua pystyi haastattelujen perusteella tekemään.

4.1 Sidosryhmien haastattelut

Sidosryhmiin haastatteluun valikoitui kaksi rahoittaja, Keski-Suomen hevosjalostusliiton toiminnanjohtaja, hevosrehu- ja varustekaupan edustaja sekä Killerin hevosurheilukeskuksen toimitusjohtaja.

4.1.1 Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Keski-Suomen ELY-keskuksen tavoitteisiin kuuluu maaseudun kehittäminen. ELY-keskuksen kautta yrittäjät voivat hakea tukia investointeihin. ELY-keskuksen kautta myönnetään tuet maaseudun kehittämisen rahastosta. Vuonna 2023 on alkanut uusi rahoituskausi, joka kestää vuoteen 2027 asti. Tuet rahoituskaudella perustuvat EU:n yhteisiin maatalouspolitiikan linjoihin. (Maaseudun kehittäminen, 2023.)

ELY-keskuksen kautta hevosalleille ja hevosalan yrittäjille on tarjolla yritysavustuksia. Avustukset ovat porrastettuja tukialueittain. Lähellä kaupunkikeskuksia tukiprosentit ovat pienempiä, kuin kaukana maaseudulla. Alueelta löytyy myös Leader-ryhmiä, joiden kautta rahoituksia pystyy hakemaan. Leader-ryhmien rahoitukset koostuvat myös samojen rahastojen tuista, mutta myöntämisperusteet tuille voivat olla jonkin verran erilaisia Elyn ja Leader-ryhmien välillä. (Kässi, 2023.)

Keski-Suomen alueella isona trendinä viimeisen muutaman rahoituskauden aikana on ollut maneesien ja ratsastuskenttien rakennus. Näihin on haettu ja myönnetty tukia ELY-keskuksen kautta. Nykyään hakemuksia tulee vähemmän ja isojen investointien määrä on ollut selvässä laskussa viime vuosina. Tästä voisi ehkä päätellä alueella olevan jo tarpeen vaatima määrä esimerkiksi maneesi-alueen ratsastajille. Myös investointeja miettivät yritykset mahdollisesti näkevät, ettei alueella uusille investoinneille ole tilaa. (Kässi, 2023.)

Hevosala Keski-Suomessa on yrittäjän näkökulmasta hyvä, mutta oman yrityksen tuote tai palvelu tulee olla jotain erilaisempaa ja erottuvampaa yhä enemmän, sillä tarjonta lähentelee jo kysyntää. Tuotteistaminen on siis suuressa osassa nykypäivän hevosalaa. Tulevaisuudessa isoa kysyntää varmasti tuo hevosavusteiset terapiat ja muut vastaavat palvelut. Myös erikoisemmat retket hevosten kanssa voisivat olla yksi tulevaisuuden valttikortti. Lisäksi yrittäjien yhteistyö keskenään, esimerkiksi hevosalan- ja matkailualan yrittäjien kesken voisi olla yksi tulevaisuuden muoto hevosalla. Keski-Suomi on aluetta, jossa myös sijainnilla on merkitystä. Asumiskeskuksissa on tietenkin enemmän mahdollista asiakaskuntaa kuin haja-asutetulla alueella, mutta tämä ei silti merkitse sitä, etteikö syrjemmässä oleva yritys voisi yhtä hyvin menestyä oikeanlaisella yrityksellä. (Kässi, 2023.)

4.1.2 OP Keski-Suomi

Hevosalalle voi saada rahoitusta pankin kautta. Rahoitusmuotoina voi olla yritys- tai henkilörahoitus. Jos rahoitusta hakee yritys, rahoitusmuoto on silloin yritysrahoitus. Yritysrahoituksen kautta haettavia investointeja voivat olla esimerkiksi yrityksen hevosallin laajentamisen investoinnit, maneesi-investoinnit tai työkoninvestointi. Aloittavalla yrittäjälle voidaan myöntää rahoitusta myös alkupääomaan. (Liimatainen, 2023.)

Henkilörahoituksen puolelta yksityishenkilö voi hakea rahoitusta esimerkiksi hevosnostoa varten tai kisamatkojen rahoittamiseen. Sekä yritys- että henkilörahoituksen puolella on oltava jokin takaus, jotta rahoitusta voi saada. Takauksena voi toimia, vaikka rakennus tai työkone. Pääsääntönä on, että lainaa saa, kun yritystoiminta on kannattavaa ja liiketoimintasuunnitelmasta käy ilmi, että hakijalla on maksukykyä. Henkilörahoituksen puolella hakijalla täytyy olla takana palkkatyöt, joiden kautta pystyy perustelemaan maksukyvyn. (Liimatainen, 2023.)

Pankista haettavien rahoitusten hakemuserässä ei ole muutoksia ollut lähiaikoina hevosalalla. Hevosalalle suoraan kohdistuvia hakemuksia tulee aika vähän yleensäkin, investoinnit ovat yleensä myös aika pienimuotoisia. Investointien ollessa pienehköjä, hakemusten määrässä ei näy muutoksia vuosien välillä, vaikka korot ovatkin korkealla tai muu maailman tilanne huonontaa taloutta. Hevosiin liittyviä investointeja voidaan hakea myös muiden maatalousinvestointien rahoitusten yhteydessä, joten tätä kautta investointeja hevosalalle on vaikea laskea. (Liimatainen, 2023.)

OP Keski-Suomi toimii nimensä mukaisesti koko Keski-Suomen alueella. Päätoimipiste on Jyväskylässä, mutta pienempiä toimipisteitä löytyy muualtakin Keski-Suomen alueelta. Asiointi onnistuu myös sähköisen asiointin kautta ja virkailijat voivat käydä asiakkaiden luona käynnillä, joten kaikki palvelut ovat saatavilla ympäri maakuntaa. (Liimatainen, 2023.)

4.1.3 Hankkija

Hankkija on Suomen laajuisesti toimiva maatalouskauppa. Hankkijalta löytyy laaja nettikauppa, koko maan laajuinen myymäläverkosto sekä kattava asiantuntijamyymälä joukko puutarha- kone-, maatalous-, koira- ja hevostarvike puolelle. (Hankkija-Kasvun osaaja, n.d.) Hankkijan myymälöitä löytyy Suomesta 52 kappaletta (Kankainen, 2023).

Hevosiin liittyviä tuotteita Hankkijalta löytyy erittäin laajasti: rehuja ja erikoisvalmisteita, kuten vitamiineja. Hevosten hoitotuotteita sekä ratsastajien vaatteita ja varusteita. Talliin kottikärryjä, harjoja sekä ruokinta ämpäreitä ja rehukaukaloita. Valikoimasta löytyy lisäksi hevosten kengät ja kengitystarvikkeet. Hankkijalta löytyy pakatut kuivikkeet, korsirehut, aitaustarvikkeet ja alumiinivalmistetut/kierrätysmuoviset elementti aidat. Hevostaloutta ajatellen valikoimasta löytyy heinän siemenet, lannoitteet, kasvinsuojeluaineet, karpäs-/jyrsijäntorjunta tarvikkeet, desinfiointiaineet, vesikalusteet, pölynsidonta aineet, puutarhatarvikkeet talleille, koristeet, maalit ja muut

rakennustarvikkeet. Myynnissä on myös erilaisia koneita ja laitteita hevosalleille helpottamaan arkea, kuten traktoreita ja mönkijöitä. Hankkijan kautta saa myös tallirakennukset ja maneesit, vaikka avaimet käteen sopimuksella niin halutessaan. Hankkija on maan ykkönen pakattujen kivi- ja puuvikkejien valikoimassa sekä rehu valikoiman laajuudessa. (Kankainen, 2023.)

Yksittäisiä tuotteita, joissa suurta laskua olisi havaittavissa hevosmarkkinoilla ei oikeastaan ole. Kauran menekki teollisten rehujen vallatessa markkinoita tulee pienenemään tulevaisuudessa. Korona vuosien jälkeen ratsastus harrastuksen noste ei ole ollut enää niin suurta kuin aikaisempina vuosina. Tämä vaikuttaa yleisesti myyntiin ja tuotteiden menekkiin. Yleisesti hevosalalla varsojen kasvatusta on laskussa, joka vaikuttaa tietenkin osanaan hevosvarusteiden tai -tuotteiden menekkiin. (Kankainen, 2023.)

Suurella nousulla menekiltään on erilaiset täydennys- ja teolliset rehut, joiden käyttö on selvästi lisääntymään päin. Myös heinän kannalta muutosta on ollut ilmassa. Kuivaheinäpaalit ja pikkupaalit ovat jäämässä vähemmälle isojen esikuiva- tai säilöheinäpaalien vallatessa suosiota. Rehujen lisäksi teknologian hyödyntäminen hevosalalla on nousussa. Markkinoille on saapunut paljon uusia teknologisia ratkaisuja, joita ei ole aikaisemmin ollut saatavilla. Tällaisia tuotteita ovat esimerkiksi erilaiset kävelytuskoneet, ruokinta laitteet, vesikävelytysmatot ja korsirehua-automatit. (Kankainen, 2023.)

Hankkija on Suomen laajuisesti merkittävä yhteistyökumppani ja sponsori esimerkiksi ratsastajainliiton kilpailuissa, kasvatuksellisessa tukemisessa ja tapahtumissa. Hankkija toimii vahvana yhteistyökumppanina hevosalalla niin näyttelyissä, raveissa kuin kisoissakin. Hankkijan perusajatuksena on auttaa asiakaskuntaa tavoitteiden saavuttamisessa. Hankkija tarjoaa ammattineuvonta apua esimerkiksi heinän viljelyyn, hevosten ruokintaan tai laitumen kylvöasiaan. Hankkijan kautta saa myös rahoitusmalleja isompiinkin hankintoihin. (Kankainen, 2023.) Hankkija on siis paljon muuta kuin maatalouskauppa. Asiakas saa samassa paikassa hoidettua monet asiat ostosten yhteydessä.

4.1.4 Killerin hevosurheilukeskus

Killerin alue on keskeisellä paikalla lähellä Jyväskylän keskustaa. Alueelta löytyy ravirata, hevostal-leja, maneesi, hiittisuora ja maastolenkki hevosia varten. Aluetta on kehitetty paljon hevosurhei-luun soveltuvaksi. Työn haastatteluun otettiin Killerin toimitusjohtaja.

Killerillä järjestetään erilaisia tapahtumia, raveja, koiranäyttelyitä ja rallitapahtumia sekä lisäksi palveluista löytyy tilojen vuokraus- ja ravintolatoimintaa. Vuonna 2024 tulossa on hieno vuosi, sillä Jyväskylä ja Killerin ravirata toimii Kuninkuusravien järjestäjänä. Jyväskylän alueelle yksi iso ravi-rata on riittävä, tapahtumia ei kumminkaan ole niin paljoa, että niistä riittäisi useammalle isolle toimijalle. Harjoitusratoja löytyy Keski-Suomen alueelta useita. Arkiraveihin Killerille tulee osallis-tujia ja katsojia yleensä noin 100 kilometrin säteeltä. (Lähdeniemi, 2023.)

Hevosten hyvinvointi näkyy Killerillä ja raviurheilussa koko ajan enemmän. Vaatimustaso ja oikean-laiset olosuhteet ovat koko ajan korkeammalla. Investointeja ja kehittämistä alueelle tarvitaan. Hevosten hyvinvointia pidetään hyvin tärkeänä. Ravikilpailusääntöihin on tehty paljon muutoksia hevosten hyvinvointiin liittyen ja esille tuleviin epäkohtiin puututaan nopeasti. (Lähdeniemi, 2023.)

Ravien katsojamäärät ovat olleet reilusti laskussa, kun vertaa esimerkiksi katsoja määriin 10 vuo-den taakse. Yksittäiset teemapäivät saavat katsojia yleensä hyvin liikkeelle, mutta arkiravien katso-jamäärät ovat pudonneet merkittävästi. Ravien katsojamäärien pudotessa on ollut tarvetta keksiä muutakin toimintaa. Killerillä on paljon vuokraustoimintaa raviradan kiinteistöillä. Korona aikaan katsomo tilat olivat koronatestaus ja -rokotus käytössä. (Lähdeniemi, 2023.)

Killerillä on huomattu muutoksia asiakkaiden ostokäyttäytymisessä lähivuosina. Nykyään lipun osto tapahtumaan, esimerkiksi raveihin, tapahtuu paljon lähempänä tapahtumaa kuin aikaisem-min. Lipun ostoa saatetaan lykätä lähemmäksi tapahtumaa juuri taloudellisen tilanteen vuoksi. Järjestäjä tahon mielestä asia on huono, sillä lippuja haluttaisiin saada myytyä mahdollisimman ai-kaisin ennen tapahtumaa. (Lähdeniemi, 2023.)

Nyt on meneillään ajat, jolloin kaikkia harrastajia tarvitaan, jotta toiminta lähtisi nousuun. Tähän vaikuttaa kumminkin kovasti talous puoli. Keski-Suomi on aina ollut vahva hevostalous alue, joten uskoa löytyy, että vaikeista ajoista päästään yli ja kehitys kääntyy hitaasti positiiviseen suuntaan.

Huolia tulevaisuuden kannalta herättää varsinkin ravipuolella harrastajien määrän lasku. Lisäksi hevosten kasvatustoiminta on pienentynyt, joka sekkin lisää huolta alan tulevaisuutta katsottaessa. (Lähdeniemi, 2023.)

4.1.5 ProAgria

Hevosalan suunta Suomessa on vielä arvoitus. Toivoo on, että ala olisi kasvava toimiala. Hevosten määrän kasvun myötä hevospalveluiden määrä kasvaisi tulevaisuudessa. Ravipuoli alalla nähdään suurissa haasteissa tällä hetkellä. Hevosten kanssa tuotettavat hyvinvointipalvelut yleistyvät kovalla vauhdilla Suomessa. Lajikirjo ja harrastemarkkina mahdollisuudet kasvavat. Kilpailu harrastajista on kasvanut vuosien varrella, sillä ihmisen harrastetunti määrä pysyy kumminkin vakiona eli ihminen ei kerkeä käyttämään harrastuksiinsa määräänsä enempää tunteja. (Teppinen, 2023.)

Lajin näkyvyyteen somessa tai mediassa tulee panostaa, jotta laji tulisi tutuksi ihmisille ja harrastajia saadaan lisää. Lajin turvallisuuskysymys on tärkeä asia myös markkinoinnissa. Turvallisuudesta puhutaan paljon ja se voi olla yksi kynnyskysymys uusien harrastajien kohdalla lajin aloittamisen kannalta. Lajia tulisi tuoda esille positiivisessa valossa. Nyt on hetki, kun jotain pitäisi tehdä vahvasti lajin kasvun kannalta. Alalla tulee pohtia, miten lajille saadaan näkyvyyttä ja alaa tuotua lähemmäksi lapsille ja nuorille, jotka ovat alalla harrastajissa suurta kohderyhmää. Lisäksi ravipuolella mietintä tulisi olla vielä vahvempaa. Miten turvaamme hevosalan? (Teppinen, 2023.)

4.2 Yrittäjä haastattelut

Jyvässeudulta hevosalan yrityksiä löytyy paljon. Näistä haastatteluun valikoitui kengittäjä, hevoshieroja, ratsastustunteja tarjoava yritys, yksityishevostallin yrittäjä ja sosiaalipedagogista ja hevosavusteita toimintaa tuottava yritys.

4.2.1 Kannattavuus ja kysyntä

Hevosalan yrittäjyyden kannattavuudesta haastatteluissa nousi paljon mietintää. Hevosalalla Keski-Suomen alueella on esimerkiksi kengittäjille töitä enemmän kuin kengittäjiä alueelta löytyy, täten ala on kengittäjän mielestä kannattavaa (Haastateltava 1, 2023). Yrityksille, jotka pystyvät

tarjoamaan palveluita enemmän kuin yhden palvelun tai tuotteen verran, alalla on helpompi pärjätä kannattavalla tavalla. Yleisesti ottaen yrittäjien mielestä ala on lähiaikoina ollut haastava pitää kannattavana yrittäjän näkökulmasta, sillä kustannukset ovat nousseet viime vuosina niin korkeaksi ja asiakkaille hintojen nostoa ei meinaa pystyä samassa mittakaavassa toteuttaa.

Kysyntää palveluille yrittäjien mielestä on. Hevosten hyvinvoinnin palveluita tuottavat yrittäjät, kuten hierojat ja kengittäjät työllistävät itsensä hyvin Keski-Suomen alueella (Haastateltava 1, 2023; Haastateltava 2, 2023). Kysyntää riittää myös ei niin tavanomaisille ratsastuspalveluille, ihmiset hakevat hevosten seurasta elämyksiä ja haluavat kokea jotain muuta, kuin pelkkää tavoitteellista harrastamista. Erilaiset hevosiin liittyvät aktiviteetit tai pitkät maastoretket kera ruokailun nostavat kysyntää koko ajan enemmän. (Haastateltava 3, 2023.) Hevosavusteinen toiminta ja työnohjaukset ovat yhä enemmän kysyntää herättäviä palveluita hevosalalla Keski-Suomessa (Haastateltava 4, 2023).

Haastattelujen perusteella kaikki hevosalan yrittäjät eivät pysty kuitenkaan omalla yrittäjyydellään välttämättä elättämään itseään. Osa hevosalan yrittäjistä tekee yritykselleen töitä osa-aikaisesti ja ovat samalla palkkatöissä muualla. Suurelta osalta yrittäjistä nousee isona kannattavuuteen vaikuttavana tekijänä yrityksen toiminnan sijainti. Sijainnilla on merkitystä asiakkaiden mahdollisuuden päästä käyttämään palvelua, jota hänelle tarjotaan. Asiakkaat ovat kyllä valmiita matkustamaan hyvän palvelun perässä, mutta liian pitkä matka voi koitua haasteeksi asiakkaille, joissakin tilanteissa.

Kannattavuuteen vaikuttaa paljon myös kouluttautuminen. Yrittäjäksi voi olla helppoa ryhtyä, kun hevosista on kokemusta paljon vuosien varrelta, mutta yrityksen saaminen kannattavaksi ilman taitoa laskea talouteen liittyviä lukuja on vaikeaa. Yrittäjäksi ryhtyessä olisi suotavaa jonkinlaista alan koulutusta olla taustalla. (Haastateltava 4, 2023.)

Kysyntää alueelta ei kenenkään mielestä puutu vaan alalla kysyntää voisi olla, jopa uusille yrityksille tietyillä toimialoilla. Erityisesti lasten alkeisratsastus tunneille kysyntää riittää (Haastateltava 3, 2023). Vähän paremmilla puitteilla oleville yksityishevosten tallipaikoille voisi olla tilaa ja tarvetta alueella. Maneeseille voisi alueella olla vielä lisää tarvetta, mutta taloudellinen tilanne niiden rakentamiselle on erittäin huono. (Haastateltava 5, 2023.)

4.2.2 Asiakkaat ja asiakkaiden ostokäyttäytyminen

Asiakkaita alueelta löytyy yrittäjien mielestä hyvin. Korona vuodet olivat suurimmalle osalle yrittäjistä ihan hyviä tai normaaleja, sillä harrastustoiminta painottuu ulos niin mitään suurempaa toiminnan keskeytystä ei tarvinnut tehdä. Asiakkaiden ostokäyttäytymisessä ei ole isoja merkittäviä eroja ollut.

Taloudellisen tilanteen vuoksi palvelun ostamisen väliä saatetaan pidentää. Hevosten lihashuollon kannalta tämä tarkoittaa sitä, että hevonen on voitu aikaisemmin hieroa, vaikka neljän viikon välein, mutta nyt väliä pidennetty kuuteen viikkoon. (Haastateltava 2, 2023.)

Ratsastuskoulu puolella näkyvissä on ollut sellaista, että ei välttämättä käydä enää yhdellä tietyllä ratsastuskoululla, vaan tunteja otetaan useammasta paikasta. Ihmiset ostavat tunneille yhä enemmän yksityiskertoja kuin sarjakortteja. (Haastateltava 3, 2023.)

4.2.3 Alan tulevaisuus yrittäjän näkökulmasta

Yrittäjät näkevät alan tulevaisuuden ihan hyvänä, innostuneita harrastajia löytyy alueelta varsinkin ratsupuolella tasaisesti. Yrittäjän tulisi panostaa toimintaan investointien kautta, kouluttautumalla ja huolehtimalla tallin ilmapiiristä. Yrityksen sijainti vaikuttaa paljon. Erityisesti ratsastuskouluissa sijainti on todella oleellinen asia, sillä lapset tarvitsevat vanhemmiltaan aina kyydin tallille (Haastateltava 3, 2023).

Asiakkaat ovat yhä enemmän tietoisia ja tarkkoja hevosista, niiden oloista ja hyvinvoinnista, joten nämä asiat vaikuttavat myös yritystoimintaan ja ne tulee huomioida yhä enemmän nyt ja tulevaisuudessa. Puheille nousee tapaukset, joissa on tehty perättömiä eläinsuojeluilmoituksia esimerkiksi pihattohevosista, jotka ulkoilevat koko päiväisesti. Tämä työllistää niin viranomaisia, kuin yrittäjiä suotta. Yrittäjät joutuvat paljon perustelemaan ja tuomaan asiakkaille tietoa hevosista ja niiden hyvinvoinnista.

Palveluiden tuotteistaminen ja kehittäminen nousi myös monessa haastattelussa esille. Tuotetta ja palvelua tulee pystyä kehittämään myynnin saamiseksi. Yrittäjän tulee osata laskea ja hinnoitella tuote tai palvelu oikein, jotta pärjää. Suurin osa haastateltavista on sitä mieltä, että alalla on hyvä

tulevaisuus, vaikka tällä hetkellä on hankalat ajat meneillään. Yrittäjän taloutta voi olla silti vaikea laskea pelkästään hevosalan varaan, vaan töitä tehdään myös muualla.

4.2.4 Investoinnit

Haastattelujen perusteella yrittäjät tiedostavat, että investointeja joutuu tekemään yrityksen ylläpitämiseksi. Taloudellisen tilanteen vuoksi yrittäjät tällä hetkellä mieluummin lykkäävät investointien tekoa, sillä isot investoinnit eivät ole kannattavia esimerkiksi korkeiden korkojen vuoksi. Osa yrittäjistä on hakenut investointeihin tukea ja rahoitusta aikaisemmin. Osa kertoo, etteivät ole hakenneet rahoituksia niiden ollessa työläitä hakea, lisäksi koetaan, että kokonaishyöty on lopulta aika pieni. Yrittäjät kaipaisivat enemmän neuvoja, mihin kaikkeen rahoituksia voisi hakea ja miten rahoituksia voisi hyödyntää. Tiedon kautta kynnyks rahoituksen hakemiseen voisi pienentyä.

Byrokratia koetaan monelta osalta haasteena investointien ja yrityksen kehittämisen esteenä. Lait ja säädökset vaikeuttavat ja pidentävät investointi prosessien tekemistä. Välillä investoinnit tysäävät rakennuslupa ongelmiin tai lakisääteisiin asioihin. Tietenkin myös raha ja aika ovat isoina tekijöinä investointien mietinnässä ja toteutuksessa.

4.2.5 Kestävä kehitys

Aihe on nykypäivänä paljon esillä mediassa ja politiikassa. Käytännön tasolla yrittäjillä ei ole haastattelujen perusteella kovinkaan paljoa tietoa aiheesta tai aihetta ei ole tullut mietittyä omalta kannaltaan. Useampi tiedostaa ja on huomannut keliolosuhteiden muutokset vuosien varrella ilmastonmuutoksen myötä, mutta hiiliviljelystä tai muista ympäristöystävällisistä ratkaisuista ei oikeastaan herää keskustelua yrittäjä haastatteluissa. Suurin osa haastateltavista olivat hämmentyneitä kysymyksestä ja eivät osanneet vastata mitään siihen, miten kestäväkehitys ja ilmastonmuutos näkyy hevosalalla. Yksi haastateltava yrittäjä kertoi, miten olisi hienoa, kun voisi investoida esimerkiksi lantalaan, josta lämpö otettaisiin talteen, vaikka maneesin lämmittämiseen. Nämä investoinnit vaatisivat taas rahaa, johon tällä hetkellä ei ole yrittäjillä varaa.

4.3 Tulosten yhteenveto

Hevosala nähdään yleisesti positiivisena asiana, vaikka ajat ovat taloudellisesti vaikeat. Hevosalan yhteisöllisyys on tiivis ja monipuolinen. Yrittäjät haluavat luottaa omaan tekemiseen ja alan tulevaisuuteen hyvässä valossa. Yrittäjät pääsääntöisesti tiedostavat, mitä heidän pärjäämisensä vaatii, mutta vaikeina aikoja yrittäjät venyvät niin paljon kuin mahdollista. Yrityksen sijaintia mieltii useampi yrittäjä, mutta sijainnilla ei välttämättä lopputilanteessa ole niin suurta merkitystä, jos muuten yrityksen puitteet ja palvelu on asiakkaille mieluisasti järjestetty.

Rahoittajat ovat huomanneet yritysten haluttomuuden ottaa isoja rahoituksia lähiaikoina. Rahoittajat eivät välttämättä ole tietoisia yrittäjien oikeista syistä, miksi rahoituksia ei oteta. Jokaisen yrittäjän tarvitsee tehdä investointeja, mutta investointeja pyritään välttämään nyt vaikeina aikoina mahdollisimman pitkään. Kaikki haastateltavat ovat yhtä mieltä hevosalan tulevaisuuden näkymästä hyvänä ja positiivisena.

Hevosten hyvinvointia pidetään hyvin tärkeänä asiana ja siihen panostetaan yrityksissä. Kestävä kehitys ja siihen liittyvät asiat ovat yrittäjille vieraita tai niitä ei ole ollut tarvetta vielä mieltiä. Ilmastomuutoksesta aiheutuvat kelien vaihtelut ja ääriolosuhteet on huomattu alalla, sillä ne vaikeuttavat pääsääntöisesti ulkona tapahtuvaan harrastukseen.

5 Pohdinta

Työn tavoitteeksi valittiin Keski-Suomesta Jyvässeudun hevosalan tarkastelu nyt ja tulevaisuudessa. Työssä haluttiin vastauksia yrittäjiltä ja sidosryhmiltä, miten he näkevät hevosalan alueella. Selvitys tehtiin haastatteleamalla kymmenen henkilöä, joista viisi oli yrittäjiä ja viisi sidosryhmän edustajia. Tuloksina oli ihmisten kokemuksia alalta ja heidän näkemyksiään oman yrittäjyytensä pohjalta. Sidosryhmille oli omat kysymykset ja yrittäjille omansa. Osa kysymyksistä olivat samoja niin yrittäjille kuin sidosryhmille, jotta tuloksia oli helpompi vertailla keskenään.

Työn tavoitteet saavutettiin hyvin, suunnitellut haastattelut saatiin suoritettua ja niistä saatiin erittäin oleellista tietoa työhön liittyen. Yrittäjät olivat halukkaita osallistumaan haastatteluihin. Otos alueen yrittäjistä oli kuitenkin hyvin pieni. Laajempi aineisto todennäköisesti olisi saatu, jos olisi

tehty esimerkiksi lyhyt kysely, joka olisi lähetetty alueen yrittäjille vastattavaksi. Haastattelu muodolla toteutettuna työstä tuli intensiivisempi ja täten ei niin laajan kuvan antava kattaus. Haastattelu oli kuitenkin alusta asti tapa, jolla työ päätettiin toteuttaa. Näin varmistettiin, että tietoa saadaan, työn puitteissa olevan aikamäärään sisällä. Yleisen kyselyn lähettelyssä vaarana voi olla, ettei ihmiset syystä tai toisesta innostu niihin vastailemaan, kun kysymyksiä on monta. Kohdistetulla haastattelulla saatiin myös haastateltavat kohdistettua juuri oikeisiin henkilöihin.

Työ oli kvalitatiivinen tutkimus, joka on kokonaisvaltaista tutkimusta. Työn haastattelu aineiston pohjalta saatiin hyvä kokonaisvaltainen katsaus tutkimuskysymyksiin, jotka olivat: Millainen hevosala Keski-Suomessa on tänä päivänä? Mihin palveluihin ala on suuntaamassa alueella? Millainen on hevosalan tulevaisuus Jyvässeudulla? Tulokset ovat luotettavia kokonaisvaltaisesti arvioituna. Tuloksissa voi olla heittoa niin, ettei niitä voi kohdentaa toteutumaan jokaiseen yksittäiseen yritykseen tai yrittäjään alueella. Työn tuloksia ei voi yleistää, mutta ne antavat suuntaa antavaa tietoa Jyvässeudun alueen tilanteesta hevosalalla.

Työn tuloksia voidaan hyödyntää alueen hevostoiminnan suunnittelussa ja hevosalan tukemisessa. Työn toimeksiantaja voi kohdentaa tarjontaansa esimerkiksi koulutuksellisesti järjestämällä alueen yrittäjille koulutuspäiviä liittyen yrityksen talouden hoitoon ja rahoitusten hyödyntämiseen. Lisäksi kestäväan kehitykseen liittyvää materiaalia voisi tuottaa ja jakaa yrittäjille, tietoisuuden lisäämiseksi. Alan toimijat saavat tuloksista kokonaisnäkemyksiä alaan ja voivat olla hyvillä mielin alan tulevaisuutta katsoessa. Työn tulokset voivat tuoda yrittäjille toivoa ja tukea, jokainen muukin yrittäjä painii nyt parhaillaan samojen ongelmien kanssa, mutta yhdessä vaikeista ajoista selvitään. Työ- ja tutkimusprosessi tuotti myös opiskelijalle itselleen lisätietoa ja hyödyllistä materiaalia omaa yritystoimintaa varten.

Jatkossa tutkimukseen voisi ottaa mukaan kuluttajien näkemyksiä alaan liittyen ja kuulla heidän kantaansa hevosalan palveluiden tarjonnalle, sillä tässä opinnäytetyössä keskityttiin vain yrittäjiin. Jatkotutkimuksen aiheena kuluttajat toisivat tähän työhön lisää syvyyttä, sillä kuluttajat ovat tärkeä osa alueen yrittäjien toimeentuloa ja alan kannattavuutta ajatellen. Kuluttajatutkimuksen pohjalta pääsisi vastaamaan mielenkiintoisiin kysymyksiin: Miten kuluttajien mielikuva alasta eroaa yrittäjien mielikuvasta? Näkevätkö kuluttajat alan vaikeudet ja osaavatko he sopeutua hintojen nousuun? Yrittäjillä on painetta nostaa hintoja, mutta pelkona on asiakkaiden maksukyky. Tämän

vuoksi hintojen nostoa viivytellään ja yrittäjä joutuu täten alentamaan katteita. Hyvänä jatkotutkimuksena olisi aiheeseen liittyen selvittää paljonko kuluttajat ovat valmiita palveluista tai tuotteista maksamaan, missä menee kuluttajien raja oikeasti vai voiko ylärajaa hinnoille edes määrittää.

Työtä voisi parantaa haastattelu kysymysten parantamisella ja tutkimukseen numeroiden mukaan ottamista esimerkiksi talouden kannalta tarkemmin. Isompi otos vastaajista olisi myös kiinnostava lisäys tutkimusta varten, sillä tällöin näkökantaa voisi tulla enemmän aiheeseen ja otos olisi laajempi.

Pohjois-Savon alueelle tehdyn saman tyyllisen opinnäytetyön pohjalta on havaittavissa saman kaltaisuuksia hevosalalle kuin tässä työssä. Työn on tehnyt Oona Heiskanen. Heiskasen opinnäytetyössä tehtiin kysely hevosharrastajille ja yrittäjille. Työn kyselyiden perusteella alueella on paljon eri palveluille vielä kysyntää. Esimerkiksi kengittäjille ja hierojille oli Heiskasen työn mukaan kysyntää Pohjois-Savon alueella. (Heiskanen, 2023.) Sama kävi ilmi tässä työssä, kengittäjät varsinkin ovat alueella hyvin yli työllistettyjä, joten kengittäjille olisi tälläkin alueella kysyntää.

Heiskasen opinnäytetyössä on tutkimuksen perusteella selvinnyt asiakkaiden haluavan enemmän palveluita hevosmatkailun ja -vaellusten pariin (Heiskanen, 2023). Samanlaista käsitystä löytyi myös Keski-Suomen alueen yrittäjiltä, eli tuotteen tai palvelun kehittämistä vaaditaan. Pelkkä tavallinen ratsastustunti ei enää ole kaikille asiakkaille niin kiinnostava tai puoleensa vetävä palvelu.

Heiskasen opinnäytetyössä on selvitetty yritysten kannattavuutta. Suurin osa vastanneista yrittäjistä ovat olleet sitä mieltä, että yrityksellä menee huonosti tai tyydyttävästi. Kolmenkymmenen vastaajan joukosta vain kahdeksan oli sitä mieltä, että yrityksellä menee hyvin. (Heiskanen, 2023.) Keski-Suomen haastateltavat yrittäjät ovat hyvin samaa mieltä, että hevosalan yrittäjien talous on haastava.

Lähteet

Airaksinen S. 2022. Tavoitteena sähkön säästö. Hevostallien hiilivirrat -hankkeen materiaali. Hevostietokeskuksen verkkosivusto. Viitattu 20.9.2023. <https://hevostietokeskus.fi/i/talliymparisto/energiaa-kestavasti-ja-taloudellisesti/tavoitteena-sahkon-saasto>.

Eskola & Suoranta. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 2008. 8. painos. Gummerus Kirjapaino.

George Arnett. 2015. How many horses are there in the European Union? The Guardian lehden artikkeli. Viitattu 3.10.2023. <https://www.theguardian.com/news/datablog/2015/jun/12/how-many-horses-european-union-eu-equine-census-population>.

Haastattelut. 2021. Jyväskylän yliopisto, Koppa nettisivusto. Viitattu 16.11.2023. <https://koppa.iyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineistonhankintamenetelmat/haastattelut>.

Hankkija-Kasvun osaaja. N.d. Hankkijan nettisivustot. Viitattu 11.11.2023. <https://www.hankkija.fi/>

Hevosjalostusliitot. N.d. Hevosjalostusliittojen nettisivusto. Viitattu 29.7.2023. <https://hevosjalostusliitot.fi/hevosjalostusliitot/>.

Hevostallien hiilivirrat. 2023. Hevostallien hiilivirrat -hanke. Hevostietokeskuksen verkkosivusto. Viitattu 20.9.2023. <https://hevostietokeskus.fi/i/hankkeet/hevostallien-hiilivirrat>.

Hevostalous lukuina 2021. 2022. Hippolis, Suomen Hippos ry, Suomen Ratsastajainliitto ry ja Luke Hevostalous kokoama teos. Viitattu 28.4.2023. <http://www.hippolis.fi/site/wp-content/uploads/Hevostalous-lukuina-2021-LOPULLINEN.pdf>.

Hevostalous Suomessa. N.d. Hippolis, Hevosalan osaamiskeskuksen nettisivusto. Viitattu 29.7.2023. <http://www.hippolis.fi/kehittamishankkeet/hevoset-ja-yhteiskunta-hanke/hevoset-ja-kunta/hevostalous-suomessa/>.

Hevosala vaikuttaa. 2023. SRL:n, Hippoksen ja MTK:n kokoama vaikuttavuusanalyysin yhteenveto ja taustadata. Viitattu 28.11.2023. <https://www.ratsastus.fi/site/assets/files/28388/hevosalan-vaikuttavuusanalyysi-2023.pdf>.

Hevosienlannan levittäminen pellolle. 2023. Hevostietokeskuksen nettisivusto. Viitattu 28.11.2023. <https://hevostietokeskus.fi/i/talliymparisto/lantahuolto/hevosienlannan-levittaminen-pellolle>.

Hevostalous lukuina 2020. 2021. Hippolis, Suomen Hippos ry, Suomen Ratsastajainliitto ry ja Luke Hevostalous kokoama teos. Viitattu 14.12.2023. https://hevostietokeskus.fi/dataflow/hevostietokeskus/files/media/hevostalouslukuina2020_1331.pdf.

Hevostalous on merkittävä työllistäjä biotalousalalla. 2018. Suomen ratsastajainliiton julkaisema tiedote, Luken tekemästä selvityksestä. Viitattu 27.11.2023. <https://www.ratsastus.fi/uutiset/hevostalous-on-merkittava-tyollistaaja-biotalousalalla/>.

Hevosalan yrittäjyys. N.d. Hippolis-verkkosivusto. Viitattu 3.9.2023. <https://www.hippolis.fi/kehittamishankkeet/hevoset-ja-yhteiskunta-hanke/hevoset-ja-kunta/hevostalous-suomessa/hevosalan-yrittajyys/>.

Honkimaa V. 2022. Mitä turpeen korvaajaksi? Hevosnomistaja lehden julkaisu 2/22. Viitattu 21.9.2023. <https://www.shkl.net/2022/04/25/mita-turpeen-korvaajaksi/>.

Historia. N.d. Suomenhevonen -sivuston tietokanta. Viitattu 27.11.2023. <https://www.suomenhevonen.fi/historia/>.

Haastateltava 1. 2023. Haastattelu 8.11.2023.

Haastateltava 2. 2023. Haastattelu 22.11.2023.

Haastateltava 3. 2023. Haastattelu 9.11.2023.

Haastateltava 4. 2023. Haastattelu 22.11.2023.

Haastateltava 5. 2023. Haastattelu 16.11.2023.

Heiskanen. 2023. Opinnäytetyö, AMK. Savonian ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.1.2024. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/802156/Heiskanen_Oona.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

Kankainen, H. 2023. Osastopäällikkö. Hankkija Oy. Haastattelu 7.11.2023.

Kuittinen T. 2022. Hevostallien hiilijalanjäljen arviointi osaksi prosessin johtamista. Opinnäytetyö, ylempi AMK. 46–49. Oulun ammattikorkeakoulu. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/703601/Kuittinen_Tiina.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

Koski & Rautanen. 2015. Hevosalan kasvu saavuttamassa taitepisteensä – "Kyllä sillä elää, mutta rikastumaan ei pääse". Ylen verkkouutiset. Viitattu 4.10.2023. <https://yle.fi/a/3-7850600>.

Kässi, P. 2023. Yritysasiantuntija. Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY). Haastattelu 1.11.2023.

Laadullinen tutkimus. 2021. Jyväskylän yliopisto, Koppa nettisivusto. Viitattu 16.11.2023. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>.

Laitinen, Mäki-Tuuri (toim.). 2014. Hevoset ja kunta -rajapintoja.

Liimatainen, T. 2023. Asiakkuusjohtaja. OP Keski-Suomi. Haastattelu 7.11.2023.

Lith. 2005. Hevonen tulee takaisin. Tilastokeskus. Viitattu 8.10.2023. https://www.stat.fi/tup/tietotrendit/tt_08_06_hevonen.html.

Lannan varastointi hevostilalla. 2018. Hevostietokeskuksen nettisivusto. Viitattu 28.11.2023. <https://hevostietokeskus.fi/i/talliymparisto/lantahuolto/lannan-varastointi-hevostilalla>.

Lähdeniemi, M. Toimitusjohtaja, Keski-Suomen Ravirata Oy. 2023. haastattelu 10.11.2023.

Maaseudun kehittäminen. 2023. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen nettisivut. Viitattu 4.11.2023. https://www.ely-keskus.fi/maaseudun-kehittaminen/-/categories/14400?p_r_p_reset-Cur=true&p_r_p_categoryId=14400#ely-region-selection.

Organisaatio. N.d. Suomen ratsastajain liiton nettisivusto. Viitattu 1.9.2023. <https://www.ratsastus.fi/srl/organisaatio/>.

ProAgria Keski-Suomi. 2023. ProAgrian nettisivustot. Viitattu 1.11.2023. <https://www.proagria.fi/keskukset/proagria-keski-suomi>.

Ratsastuksen tunnuslukuja. N.d. Suomen ratsastajainliiton nettisivusto. Viitattu 1.9.2023. <https://www.ratsastus.fi/srl/ratsastuksen-tunnuslukuja/>.

Ruoki hevosta tarpeen mukaan. 2022. Hevostallien hiilivirrat -hanke. Hevostietokeskuksen verkkosivusto. Viitattu 20.9.2023. <https://hevostietokeskus.fi/i/ruokinta/ruokintasuunnittelu-ja--kaytanot/ruoki-hevosta-tarpeen-mukaan>.

Rättyä. 2023. Pääkirjoitus: Hevonen vaikuttaa. Hevosurheilussa julkaistu artikkeli. Viitattu 27.11.2023. <https://www.hevosurheilu.fi/lisaa/blogit/hevonenvaikuttaa>.

Saastamoinen. 2018. Hevosala työllistää yhtä paljon kuin Lapin matkailu. Hamkin nettisivuilta julkaisu. Viitattu 27.11.2023. <https://unlimited.hamk.fi/biotalous-ja-luonnonvara-ala/hevosala-tyollistaa/>.

Selvitys: Hevosalan arvo yhteiskunnalle satoja miljoonia euroja vuodessa. 2023. Suomen ratsastajainliiton nettisivustot. Viitattu 28.4.2023. <https://www.ratsastus.fi/uutiset/selvitys-hevosalan-arvo-yhteiskunnalle-satoja-miljoonia-euroja-vuodessa/>.

Suomen Hippos Ry. N.d. Suomen Hippoksen nettisivut. Viitattu 29.7.2023. <https://www.hippos.fi/suomen-hippos-ry/>.

Tervetuloa Heppa-järjestelmään. 2023. Suomen Hippoksen netti sivut. Viitattu 29.7.2023. <https://heppa.hippos.fi/heppa/app>.

Teppinen, A. 2023. Yritysasiantuntija. ProAgria Etelä-Suomi ry. Haastattelu 17.11.2023.

Liitteet

Liite 1. Kysymyksiä yrittäjille

1. Millaisia palveluita alueelta löytyy?
2. Millaiset palvelut ovat olleet laskussa?
3. Entä nousussa viimeisten lähivuosien aikana?
4. Millaisia palveluita ihmiset ostavat tänä päivänä verrattuna aikaisempaan?
5. Onko palvelun tarjoajia tarpeeksi alueella? Jos ei mitä puuttuu?
6. Millainen on yrittäjän näkökulmasta Keski-Suomessa hevostalouden tulevaisuus?
7. Onko asiakkaita ollut riittävästi lähivuosina?
8. Onko toimintaanne liittyen tulossa jotain kehitettävää/tulevaisuuden suunnitelmia?
9. Kuinka pitkiä matkoja asiakkaat ovat valmiita matkustamaan palvelun vuoksi?
10. Kuinka paljon asiakkaat ovat valmiita maksamaan palvelusta keskimäärin?
11. Onko asiakkaiden ostokäyttäytymisessä ollut muutosta, millaista?
12. Miten hevosten hyvinvointi näkyy asiakkaissa/asiakaskäyttäytymisessä?
13. Miten asiakkaille saa tietoa palveluistasi parhaiten? (some?)
14. Miten ilmastonmuutos/hiilensidonta näkyy mielestäsi alueen hevosalalla?
15. Mitä uutta olet joutunut alan/työsi vuoksi opettelemaan?
16. Mikä asia voi olla esteenä yrityksen/palvelun laajenemisessa?
17. Onko hevosala alueella kannattavaa?
18. Onko hevosalan kannattavuudessa ollut muutoksia vuosien välillä?

Liite 2. Kysymyksiä sidosryhmille

1. Millaisia hevosalan palveluita/tuotteita/rahoitus mahdollisuuksia teiltä löytyy?
2. Millaiset hevosalanpalvelut/tuotteet/rahoitukset ovat olleet laskussa lähiaikoina mielestänne?
3. Entä nousussa?
4. Millaisia hevosalan palveluita/tuotteita/rahoitusmahdollisuuksia ihmiset ostavat tänä päivänä verrattuna aikaisempaan?
5. Onko hevosalan palvelun tarjoajia tarpeeksi alueella mielestäsi/asiakas kokemusten perusteella? Jos ei mitä puuttuu?
6. Millainen on yrittäjän näkökulmasta Keski-Suomessa hevostalouden tulevaisuus?
7. Onko hevosalan asiakkaita ollut riittävästi lähivuosina?
8. Miten mielestäsi eläinten hyvinvointi otetaan huomioon hevosalalla?
9. Minkälaiset mahdollisuudet yrittäjällä on menestyä hevosalalla Keski-Suomessa?
10. Mitä apu keinoja hevosalan yrityksille alueella tarjotaan (teidän kauttanne)?
11. Kuinka tärkeää alueen hevosalan toiminta on mielestäsi Keski-Suomessa?
12. Miten hevosala yleisesti näkyy teidän toiminnassanne?
13. Kuinka laajasti hevosala näkyy teidän toiminnassanne?
14. Miltä ala yleisesti vaikuttaa teidän sektoriltanne katsottuna tulevaisuudessa?